PRZYGOTUJMY SIĘ DO KOPANIA

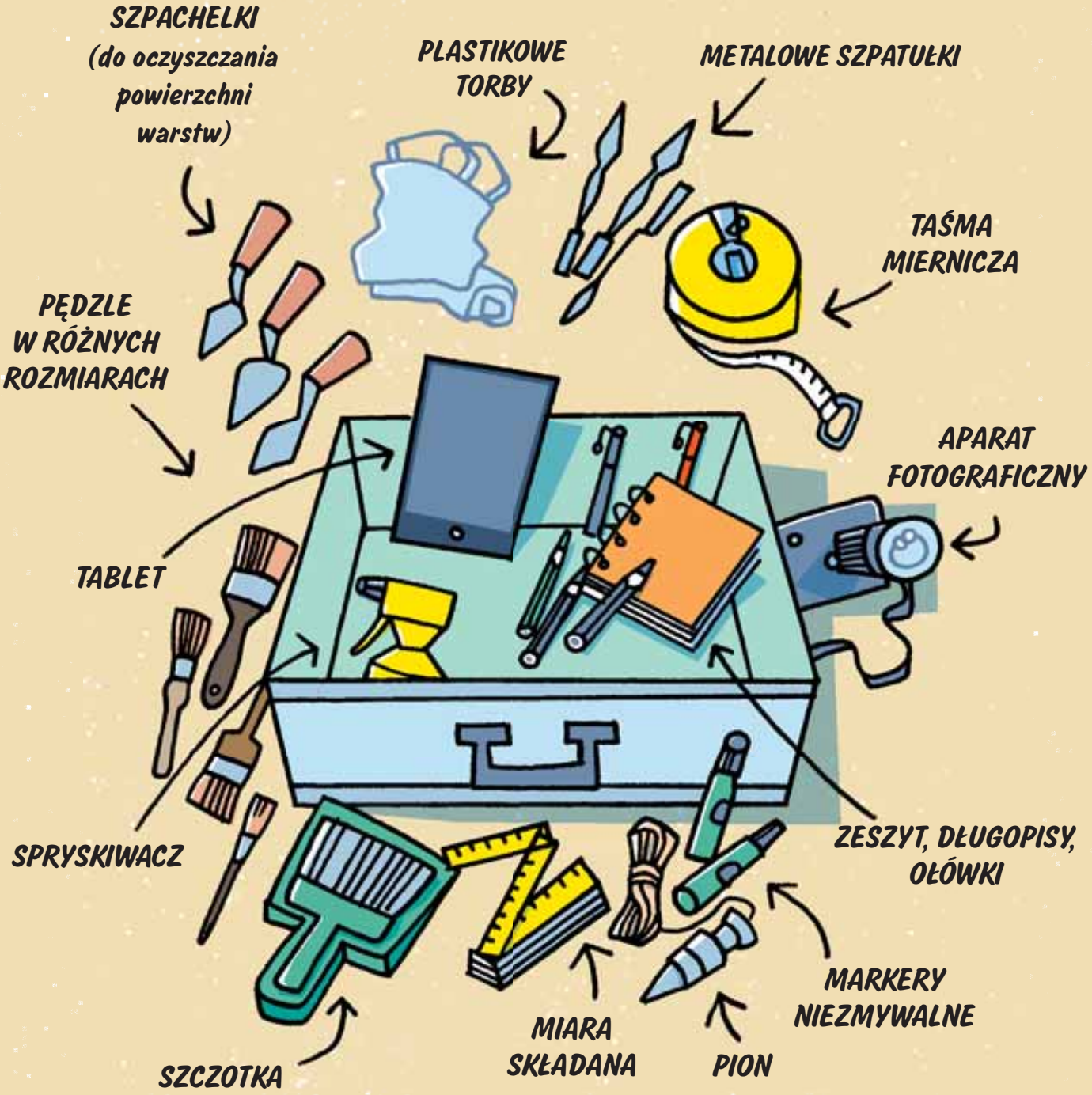

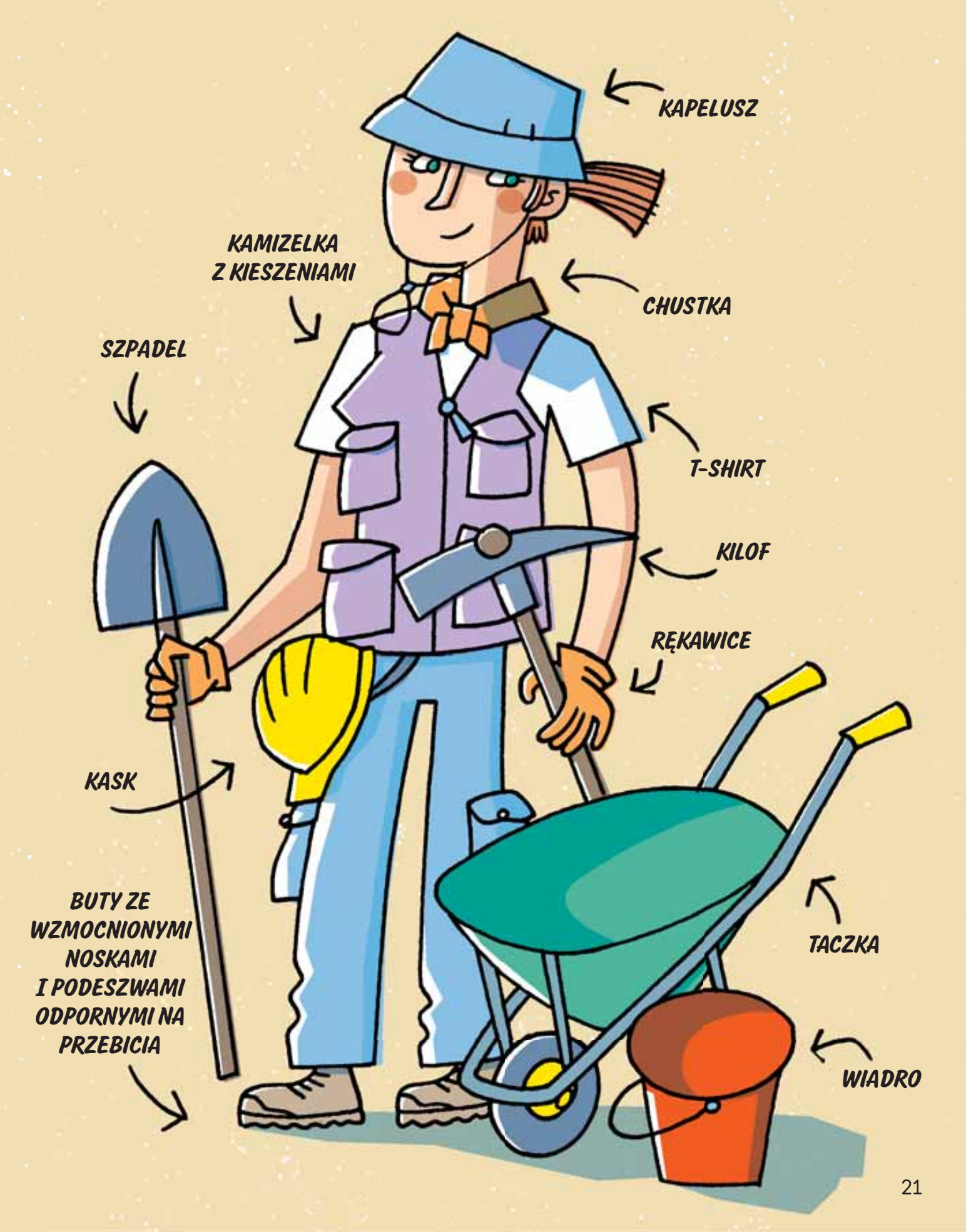
KAPELUSZ
KAMIZELKA
Z KIESZENIAMI
CHUSTKA
SZPADEL
T-SHIRT
KILOF
RĘKAWICE
KASK
BUTY ZE
WZMOCNIONYMI
NOSKAMI
I PODESZWAMI
ODPORNYMI NA
PRZEBICIA
TACZKA
WIADRO

GDZIE SIĘ KOPIE?

Nigdy nie kopie się na chybił trafił – wybór miejsca, w którym należy kopać, jest rezultatem licznych badań, dyskusji i analiz... Jak się je zatem wybiera? Spójrzmy.

Rośliny inaczej rosną, jeśli pod spodem znajdują się mury lub drogi, a więc **obserwacja roślinności** oraz **barwy ziemi** pomaga nam podjąć decyzję, gdzie kopać. Aby dojrzeć te ślady, niezbędne są zdjęcia wykonane przez dron, który może latać bardzo wysoko.

Połącz kropki i odkryj, co znajduje się pod ziemią!

Korzystając z takich urządzeń, jak **georadar** albo **magnetometr**, można „zobaczyć" rzeczy, które kryją się pod ziemią.

Podobnie jak rentgen pozwala zobaczyć nasze kości bez potrzeby rozcinania skóry, tak samo dzięki tym przyrządom można sprawdzić obecność śladów działalności człowieka przed rozpoczęciem kopania.

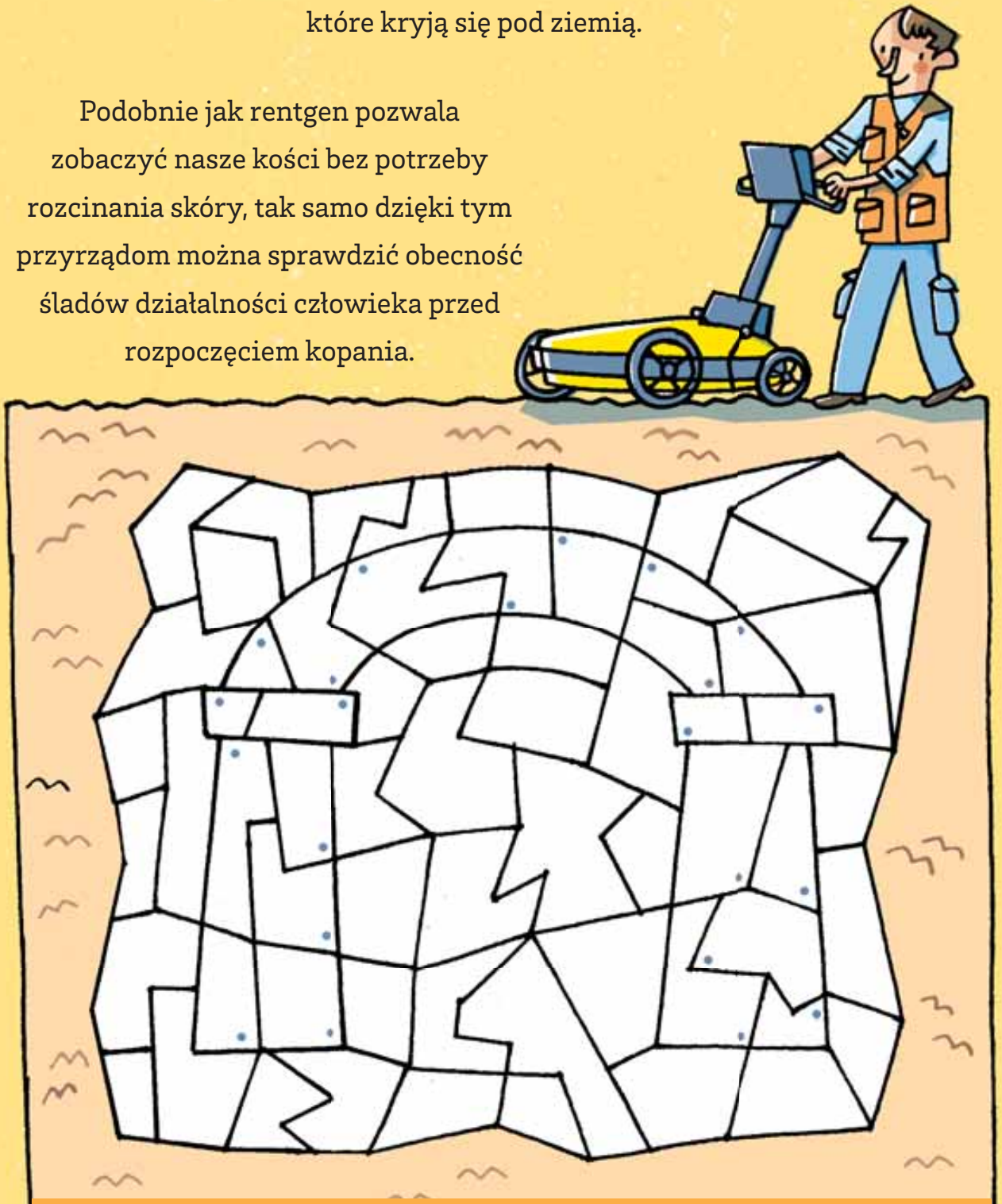

Zamaluj na czarno miejsca oznaczone kropkami i odkryj, co znajduje się pod ziemią!

Nazwy miejsc często powstają w odległej przeszłości.

Dlaczego studiuje się **toponomastykę** (*tópos* – miejsce i *ónoma* – nazwa)?

Czasami nazwa opowiada historię o początkach danego miejsca. Dla przykładu, nazwa miejscowości Kowalewo wywodzi się od tego, że najprawdopodobniej w średniowieczu mieszkało i pracowało tutaj wielu kowali wyrabiających metalowe przedmioty. Tak więc można się tam spodziewać pozostałości po licznych kuźniach.

Jak sądzisz, od czego pochodzi toponim Piekary?

.....

.....

.....

.....

.....

ŚWIAT WARSTW

Stratygrafia archeologiczna to opisywanie układu warstw powstałych wskutek działalności człowieka i natury. Działalnością człowieka może być na przykład budowa domu, natomiast działania natury to trzęsienia ziemi, osuwiska, pożary...

Najwyżej położone warstwy są najmłodsze, ponieważ zostały utworzone najpóźniej. Te zlokalizowane najgłębiej są najstarsze, bo powstały najwcześniej, przed pozostałymi. Kiedy archeolog kopie, zaczyna od warstw znajdujących się najwyżej, a później stopniowo dociera do tych najniższych.

Pojedyncze warstwy to **jednostki stratygraficzne**. Jednostki stratygraficzne nazywane są także JS i oznacza się je cyframi arabskimi (1, 2, 3...).

Żeby odróżnić jedną warstwę od drugiej, archeolog zwraca uwagę na **trzy czynniki**: kolor (brązowy, czerwony, żółty, czarny itd.), strukturę (ziemia, glina, popiół, kamień itd.), konsystencję (twarda, miękka, krucha itd.).

Aby pomóc sobie w tym zadaniu, podczas kopania archeolog zaznacza poszczególne warstwy za pomocą diagramu, zwanego też **macierzą**.

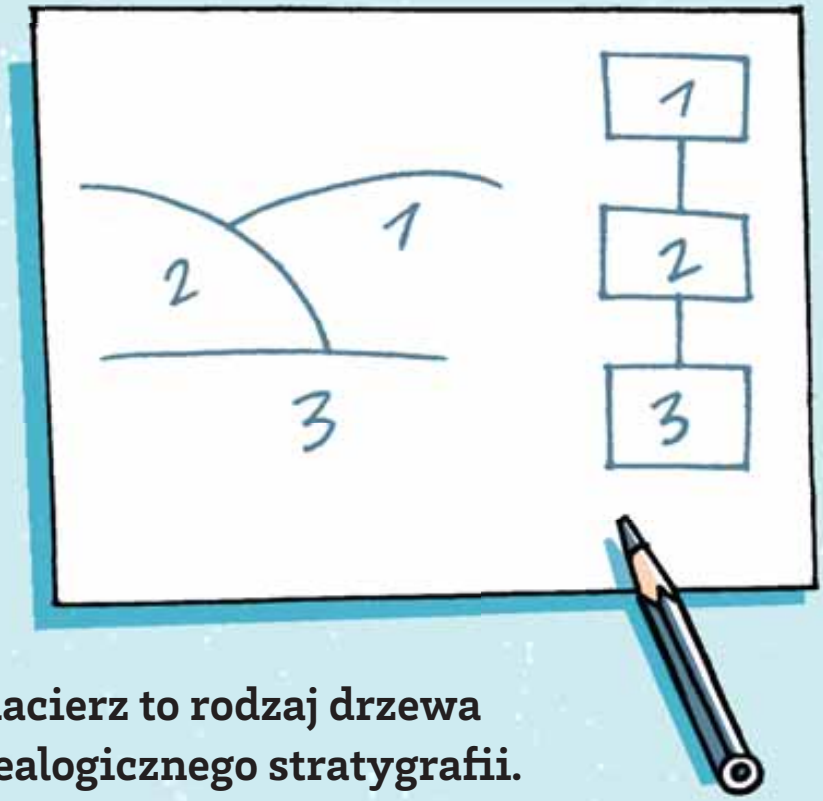

Macierz to rodzaj drzewa genealogicznego stratygrafii.

Jednostki stratygraficzne są rozmieszczone tak, jakby były członkami wielkiej rodziny – od góry do dołu, od najmłodszych do najstarszych – i są ze sobą połączone pionowymi oraz poziomymi liniami, które wskazują „powiązania rodzinne".

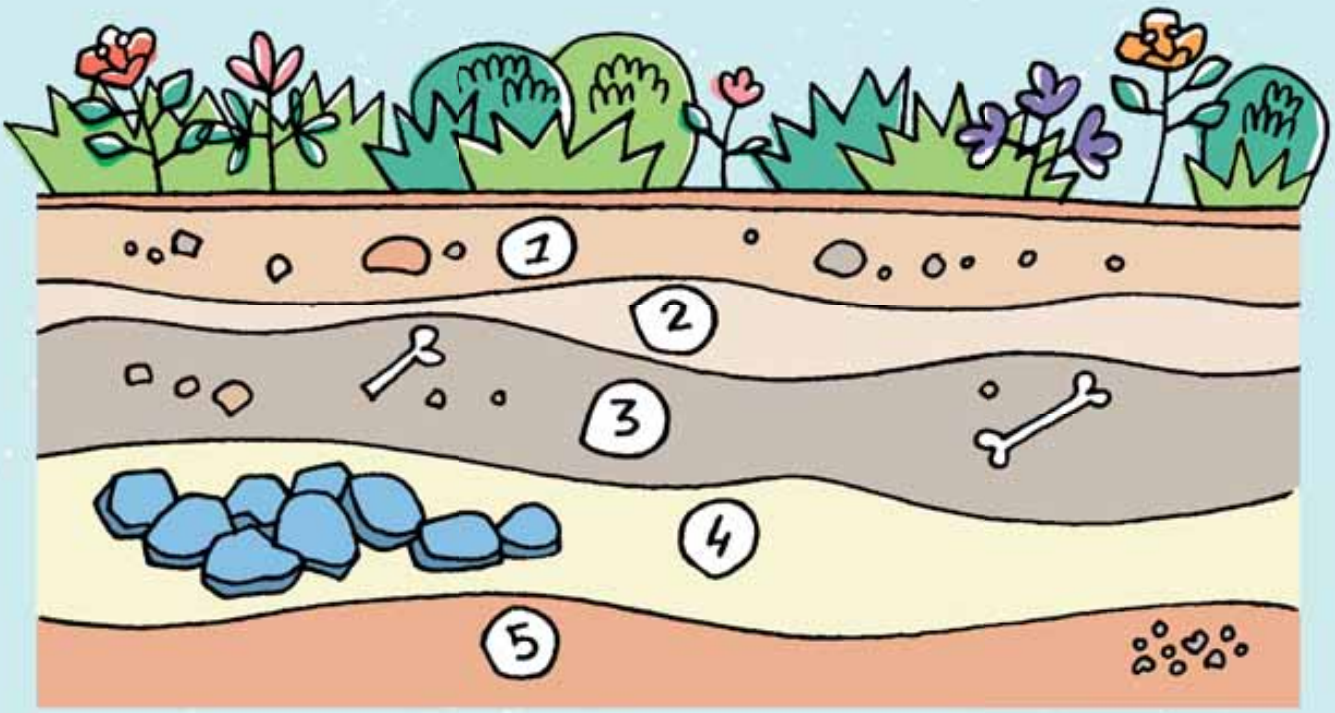

Przyjrzyj się uważnie powyższemu rysunkowi stratygrafii i spróbuj sporządzić macierz.

ZADANIE STRATYGRAFIA W SŁOIKU

POTRZEBUJESZ: SZKLANY SŁOIK Z POKRYWKĄ, RYŻ, SOCZEWICĘ, GRUBOZIARNISTĄ SÓL, KAWĘ, ORKISZ LUB INNE ZBOŻE, DROBNE PRZEDMIOTY (MONETY, KORALIKI, KULKI, KOLCZYKI, MIĘTÓWKI ITP.).

1 OTWÓRZ SŁOIK I WSYP DO NIEGO RYŻ – POWINNA POWSTAĆ KILKUCENTYMETROWA WARSTWA.

2 WŚRÓD ZIAREN RYŻU UKRYJ JEDEN Z DROBNYCH PRZEDMIOTÓW, KTÓRE PRZYGOTOWAŁEŚ (POMÓŻ SOBIE PATYCZKIEM ALBO DŁUGOPISEM).

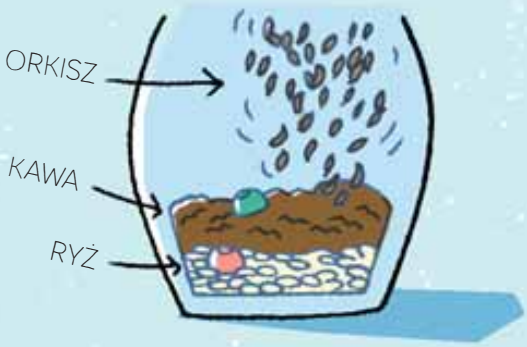

3 TO SAMO POWTÓRZ Z POZOSTAŁYMI SKŁADNIKAMI, TWORZĄC WARSTWY O RÓŻNEJ GRUBOŚCI, AŻ ZAPEŁNISZ CAŁY SŁOIK.

4 ZAKRĘĆ SŁOIK. TWOJA STRATYGRAFIA W SŁOIKU JEST GOTOWA!